

Granskning av myndighetsutövning inom myndighets- nämnden

Högsby kommun

September 2022

Caroline Liljebjörn

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Högsby kommun genomfört en granskning av myndighetsutövningen inom myndighetsnämnden. Granskningens syfte är att säkerställa att myndighetsnämnden har en ändamålsenlig hantering av myndighetsutövningen inom bygglov samt miljö- och hälsoskydd samt att den sker med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att myndighetsnämnden **inte helt** säkerställer en ändamålsenlig hantering av myndighetsutövningen inom bygglov samt miljö- och hälsoskydd samt att den inte helt sker med tillräcklig intern kontroll.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning
Har förvaltningen en tillfredsställande organisation och bemanning som motsvarar ärendenas volym och komplexitet inom myndighetsutövningen?	Delvis
Finns det rutiner som syftar till en effektiv och rättssäker process för myndighetsutövningen samt omfattar tydliga kriterier för hur prioritering av ärenden ska ske?	Delvis
Arbetar nämnden strukturerat för att öka nöjdheten hos invånare, företagare och intressenter avseende service och dialog?	Delvis
Sker uppföljning att myndighetsutövningen lever upp till fastställda mål och lagstiftningens krav?	Ja

Rekommendationer

Vi rekommenderar myndighetsnämnden att:

- en uppdaterad behovsutredning som omfattar både löpande och eftersatt tillsyn samt inkommande anmälningar bör upprättas för att klargöra personalbehovet inom miljö- och hälsoskydd samt livsmedel både på kort och lång sikt.
- tillse att rutiner och mallar uppdateras för att underlätta och effektivisera arbetsuppgifter samt introduktion av nya medarbetare.
- tillse att arbetet med att samla informationen om granskningsobjekten och tidigare tillsyner i ärendehanteringssystemet avseende miljö- och hälsoskyddsområdet samt livsmedel. Att ha informationen samlad i systemet effektiviserar planering av tillsynsverksamheten och introduktion av nya medarbetare.

- det sker en kartläggning av öppna ärenden per inspektör, en prioritering utifrån åtgärdsbehov samt en uppskattning av tidsåtgången per ärende i syfte att kunna göra en planering och prioritering utifrån resultatet. Underlaget kan användas för att nämnden tydligare ska kunna besluta om prioriteringar när resurserna inte räcker till.
- säkerställa att arbetet med dokumenthanteringsplan slutförs och att den implementeras.
- förtydliga principer för hanteringen av jäv eller andra intressekonflikter i organisationen.
- överväga om en enkät behöver införas avseende nöjdheten hos invånare avseende service och dialog.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	5
Bakgrund	5
Syfte och revisionsfrågor	5
Revisionskriterier	5
Avgränsning	6
Metod	6
Granskningsresultat	7
Organisation och bemanning	7
laktagelser	7
Bedömning	10
Process för myndighetsutövningen	10
laktagelser	10
Bedömning	12
Kundnöjdhet	13
laktagelser	13
Bedömning	15
Uppföljning	15
laktagelser	15
Bedömning	16
Samlad bedömning	17
Rekommendationer	17
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	18
Bilaga 1	20
Myndighetsnämndens mål	20

Inledning

Bakgrund

Myndighetsnämnden ansvarar för följande områden som innehåller myndighetsutövning: bygglov och bygglovsanmälan samt miljö- och hälsoskydd.

Handläggning av bygglov regleras av plan- och bygglagen. Enligt lagen ska ett bygglovsbeslut lämnas senast 10 veckor efter den dag då ansökan inkommit eller då komplettering skett i ärendet.

Miljö- och hälsoskydd omfattar tre tillsynsområden: miljöskydd, hälsoskydd och livsmedelskontroll. Kontrollerna utgår från miljöbalken och från livsmedelslagen, livsmedelsförordningen och EU- lagstiftning.

De förtroendevalda revisorerna i Högsby kommun har, efter genomförd riskanalys, gett PwC i uppdrag att genomföra en granskning av myndighetsutövningen inom myndighetsnämnden.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att säkerställa att myndighetsnämnden har en ändamålsenlig hantering av myndighetsutövningen inom bygglov samt miljö- och hälsoskydd samt att den sker med tillräcklig intern kontroll.

- Har förvaltningen en tillfredsställande organisation och bemanning som motsvarar ärendenas volym och komplexitet inom myndighetsutövningen?
- Finns det rutiner som syftar till en effektiv och rättssäker process för myndighetsutövningen samt omfattar tydliga kriterier för hur prioritering av ärenden sker?
- Arbetar nämnden strukturerat för att öka nöjdheten hos invånare, företagare och intressenter avseende service och dialog?
- Sker uppföljning att myndighetsutövningen lever upp till fastställda mål och lagstiftningens krav?

Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som revisorerna utgår ifrån vid analys och bedömningar. Följande revisionskriterier ligger till grund för granskningen:

- Kommunallagen (KL)
- Plan- och bygglagen (PBL)
- Miljöbalken (MB)
- Livsmedelslagen m.fl.
- Nämndens policy, riktlinjer och rutiner inom området

Avgränsning

Granskningen avgränsas till myndighetsutövningen inom myndighetsnämnden och inriktas i huvudsak på år 2022.

Metod

Vi har tagit del av följande dokument: Budget 2022 samt verksamhetsplan 2023-2024, delårsrapport per 2021-08-31, årsredovisning 2021-12-31, verksamhetsplan 2021 inklusive uppföljning, verksamhetsplan 2022, tillsynsplan miljö och livsmedel 2022, resursutredning inför 2020, beskrivning av bygglovsprocessen, rutiner för miljö- och livsmedelstillsyn (olika händelser) samt statistik 2019-2021.

Vi har genomfört intervjuer med byggnadsinspektör/tillförordnad miljö- och byggchef, livsmedelsinspektör/miljö- och hälsoskyddsinspektör, miljö- och hälsoskyddsinspektör (inhyrd från Mönsterås kommun) samt administratör.

De intervjuade har faktagranskat rapporten.

Granskningsresultat

Organisation och bemanning

Revisionsfråga 1: Har förvaltningen en tillfredsställande organisation och bemanning som motsvarar ärendenas volym och komplexitet inom myndighetsutövningen?

lakttagelser

Myndighetsnämnden ansvarar för myndighetsutövning mot enskilda, företag och organisationer via miljö- och byggkontoret. Ansvarsområdet omfattar uppgifter enligt lag inom miljö- och hälsoskydd, naturvård samt verksamhet inom plan- och bygglov.

Enligt verksamhetsplanen för år 2022 har miljö- och byggkontoret 5,8 heltidstjänster exklusive en tillförordnad miljö- och byggchef som utgör 30 % av en heltidstjänst. Personalen utgörs av 1,6 tjänst som miljö- och hälsoskyddsinspektör inklusive livsmedel, stadsarkitekt 1,0, byggnadsinspektör 1,5, markhandläggare 0,5 och GIS¹-ingenjör 0,2. Det finns en administratör (1,0) med uppgift att hantera diariesystem, hemsida, arkivering m.m.

Miljö- och hälsa

Inom miljö- och hälsoskydd samt livsmedelstillsyn finns följande tjänster:

Miljö- och hälsoskyddsinspektör 100 %

Miljöskydd, hälsoskydd, enskilda avlopp, livsmedel, läkemedel tobak m.m.

Miljö- och hälsoskyddsinspektör 60 %

Miljöskydd, hälsoskydd, enskilda avlopp m.m.

Hälsoskydd

Den 1 juli 2021 infördes lagstiftning om stickande och skärande redskap vid hygieniska behandlingar. Av verksamhetsplanen 2022 framgår att 13 verksamhetsobjekt berörs av lagen och att uppföljande tillsyn planeras under år 2022.

Miljöskydd

Miljöfarlig verksamhet delas in i olika kategorier. Enligt verksamhetsplanen 2022 kommer tillsyn att ske på 14 anläggningar (C-verksamhet)² och 13 anläggningar (U-verksamhet)³. Utöver dessa ska tillsyn utövas på 6 anläggningar med C-verksamhet och 16 anläggningar med U-verksamhet inom lantbruk. Tillsyn av kemikalier ska ske händelsestyrt.

Miljösamverkan Sydost kommer att bedriva ett antal projekt. Förvaltningen kommer att i möjligaste mån delta i projekten och vid planerade temadagar.

¹ Geografiska informationssystem

² C-verksamheter ska anmäla anläggning eller drift av verksamhet till kommunens myndighetsnämnd.

³ U-verksamhet utan krav på anmälan eller tillstånd.

Livsmedel

Verksamheter som hanterar livsmedel ska registrera sig hos kommunen, därefter besöker inspektören verksamheten. Samtliga livsmedelsföretagare ska varje år riskklassas och därefter ska deras årliga kontrollavgift fastställas. Avgiften ska meddelas verksamheten innan beslut fattas. Enligt verksamhetsplanen ska 52 livsmedels- och 6 dricksvattenanläggningar få någon form av tillsyn och samtliga nyregistrerade livsmedelsföretag ska besökas. De anläggningar som riskklassats i C ska besökas två gånger. Registreringar, tillsyn, avgifter m.m. ska rapporteras till Livsmedelsverket.

Av tillsynsplanen framgår att av livsmedelsobjekten ligger 13 stycken efter med 3 tillsynsbesök, 19 stycken med 2 tillsynsbesök och 30 stycken med 1 tillsynsbesök. Av vattenverken ligger 5 efter med 3 tillsynsbesök, 2 ligger efter med 2 tillsynsbesök och 3 ligger efter med 1 tillsynsbesök.

Tobak, folköl och receptfria läkemedel

I Högsby kommun finns det 8 försäljningsställen för tobak och folköl samt 4 butiker som tillhandahåller receptfria läkemedel. Inspektören ska besöka försäljningsställena minst en gång per år. Det kommer även att utföras tillsyn av 2 skolgårdar ur ett rökfritt perspektiv.

Av tillsynsplanen framgår att 7 tobaksobjekt borde ha både inre och yttre tillsyn medan fyra tillsynsobjekt (ett avseende folköl och tre avseende receptfria läkemedel) behöver ett tillsynsbesök.

Verksamhetens bedömning

Inför år 2020 gjordes en behovsutredning avseende tillsyn av objekt inom miljö- och hälsoskydd exklusive livsmedel. Enligt utredningen uppgår resursbehovet till 127 % av en tjänst och att en heltidstjänst finns att tillgå. Av nuvarande 1,6 tjänster avser cirka 1,0 miljö- och hälsoskyddsinspektör cirka 0,6 livsmedelsinspektör. Det innebär att resurserna inom miljö- och hälsoskydd är oförändrade jämfört med när behovsutredningen gjordes.

I intervju beskrivs att det under pandemin varit svårt att utföra tillsyn vilket innebär att en tillsynsskuld byggts upp. Det har vid granskningstillfället inte gjorts någon planering för när den eftersatta tillsynen eller tillsynen, som finns beskriven i verksamhetsplanen, ska utföras. I intervju beskrivs att en stor del av arbetstiden ägnas åt inkommande ärenden som anmäls löpande. Det kan till exempel avse ansökningar om enskilda avlopp eller bergvärme, ansökningar om dispens avseende sophantering, men även diverse klagomål. En av miljöinspektörerna handlägger dispenser från avfallshämtning, vilket uppges varit tidskrävande. Det innebär täta kontakter med representanter för ÖSK som har nödvändig information i ärendena.

I intervju beskrivs att det åtminstone tillfälligt skulle behövas en extra tjänst inom miljö- och hälsoskyddsområdet inklusive livsmedel för att arbetet skulle anses vara hållbart.

Det baserar verksamheten på nuvarande arbetsbelastning inom området samt nuvarande och tidigare inspektörers beskrivning av sin arbetssituation.

I intervju beskrivs att merparten av ärenden som handläggs är av återkommande karaktär, men att stöd och råd, vid behov, vanligtvis hämtas från statliga myndigheter, kollegor inom samarbetet Miljösamverkan Sydost samt ÖSK, i vissa frågor.

Plan och bygg

Inom plan och bygg finns följande tjänster.

Stadsarkitekt 100 %

Handläggning av bygglovsärenden, översikts- och detaljplaner, strandskyddsdispenser m.m.

Byggnadsinspektörer 150 %

Handläggning av bygglovsärenden, tillsyn mot PBL, tekniska samråd, detaljplaner m.m.

Markhandläggare 50 %

Handläggning av markärenden, upplåtelser, arrenden, markförsäljning m.m.

GIS-ingenjör 20 %

Handläggning av OVK-ärenden, ansvarar för kommunens GIS-system, lantmäteriaärenden och kartor m.m.

Bygglov

Bygglovsverksamheten styrs av vilken typ av ärenden som kommer in samt i vilken omfattning. Tillsynen som är händelsestyrd, utförs i mån av tid och avser främst klagomål. År 2019-2021 har antal ärenden varit ca 109.

Verksamhetens bedömning

De tjänster som verkar inom bygglov består av en byggnadsinspektör som arbetar heltid. I tjänsten ingår även att vara tillförordnad chef för avdelningen. Den andra tjänsten omfattar både byggnadsinspektör och markhandläggare. Vid granskningstillfället var tjänsten vakant men rekrytering pågick. I intervju beskrivs att arbetsmängden i förhållande till tillgänglig personal är rimlig när tjänsterna är bemannade.

Inkommande ärenden beskrivs som enkla, men med några större mer komplexa ärenden per år. Vid komplexa ärenden kan byggnadsinspektören kräva ett sakkunnigt utlåtande till exempel avseende brandskydd eller tillgänglighet. Det finns ingen uppbyggd tillsynsskuld på grund av pandemin eftersom tillsynen är händelsestyrd och aktuella ärenden handläggs löpande.

Bedömning

Har förvaltningen en tillfredsställande organisation och bemanning som motsvarar ärendenas volym och komplexitet inom myndighetsutövningen?

Delvis.

Vi bedömer att förvaltningen delvis har en tillfredsställande organisation och bemanning som motsvarar ärendenas volym och komplexitet inom myndighetsutövningen. Det finns tillräcklig bemanning inom plan och bygg medan personalresurserna inte är tillräckliga inom miljö och hälsa samt livsmedel. Det baserar vi på genomförd behovsutredning i förhållande till nuvarande bemanning samt verksamhetsplanens beskrivning av den tillsyn som ska utföras under år 2022 och den eftersatta tillsynen från år 2021.

Vi anser att en uppdaterad behovsutredning som omfattar både löpande och eftersatt tillsyn samt inkommande anmälningar bör upprättas för att klargöra personalbehovet inom miljö- och hälsoskydd samt livsmedel både på kort och lång sikt.

Process för myndighetsutövningen

Revisionsfråga 2: Finns det rutiner som syftar till en effektiv och rättssäker process för myndighetsutövningen samt omfattar tydliga kriterier för hur prioritering av ärenden sker?

lakttagelser

Det finns en delegationsordning som beslutats av myndighetsnämnden senast i juni 2021.⁴ Delegationsordningen omfattar delegation till ordförande, miljö- och byggchef, miljöinspektör inklusive inspektör anställd av Mönsterås kommun, stadsarkitekt och byggnadsinspektör samt GIS-samordnare. Ordförande får besluta om ärenden som inte kan avvakta myndighetsnämndens närmaste sammanträdesdatum för att få ett avgörande beslut. För övriga tjänstepersoner omfattar delegationen ärenden inom de lagar som är tillämpliga på respektive befattning utom ärenden som är av principiell betydelse eller annars av större vikt samt vissa specificerade ärenden som vitesföreläggande, ärenden där andra myndigheter lämnat avvikande åsikt i sitt yttrande och prövning av särskilda skäl för höjning eller minskning av avgifter enligt taxor som fastställts av kommunfullmäktige. Inom livsmedelsområdet måste nämnden fatta beslut om permanent återkallande av godkänd livsmedelsanläggning. Nämnden beslutar även i ärenden som rör frågor om strandskyddsdispenser och naturreservat. En granskning av nämndens protokoll visar att delegationsbeslut återrapporteras löpande.

Om jäv eller annan intressekonflikt uppstår vid behandling av ett ärende i nämnden används rutinen att aktuell ledamot lämnar rummet vid diskussion och beslut. På tjänstemannanivå har inte frågan om jäv diskuterats, men i intervju beskrivs att om förhållandet skulle uppstå lämnas ärendet över till en annan inspektör. Om det en kollega att lämna över ärendet till, skulle ärendet lyftas till nämnden.

⁴ MN § 38/2021-06-10

Inkommande ärenden registreras samma dag i ärendehanteringssystemet av administratören. Systemet är uppkopplat mot Lantmäteriet och Skatteverket vilket innebär att när en fastighetsbeteckning anges hämtas fastighetsägarens uppgifter automatiskt. Handlingar som tillhör ärenden sparas både digitalt i systemet och som papper i akter som upprättas per ärende. Administratören skriver ärendenummer på alla dokument. Dagens inkommande ärenden fördelas mellan inspektörerna inom miljö, hälsa och livsmedel samt bygglov. Administratören skickar ett mejl med information om ärendet till inspektören och lägger samtidigt akten med dokumentation på inspektörens skrivbord. Det beskrivs ge en extra trygghet eftersom ärendena varit fler än vad som kunnat hanteras av inspektörerna inom miljö- och hälsoskydd samt livsmedel.

På uppdrag av inspektörerna kontaktar administratören sökande vid komplettering av ärenden. När ärendet har avgjorts ska det delges sökande och faktureras. Administratören skapar fakturaunderlag i ärendehanteringssystemet och faktureringen sker i ekonomisystemet. Det finns listor som visar öppna ärenden per inspektör.

Det pågår ett kommunövergripande projekt att ta fram en dokumenthanteringsplan i Sydarkiveras regi. Process för process ska kartläggas för att identifiera vilka handlingar som ska finnas med i planen. Projektet inleddes i början av 2022 och bedöms vara slutfört om cirka ett år. I intervju beskrivs att det finns en god kontroll över de dokument som hanteras inom bygg- och miljöförvaltningen och som avser bygg, plan, strandskydd och administration, men att arbetet ligger efter inom miljö-, hälsoskydd och livsmedel.

Miljö- och hälsoskydd samt livsmedel

Det finns en rad rutiner för olika händelser till exempel registrering av livsmedelsverksamhet, riskklassificering och avgift inom livsmedel, offentlig kontroll av livsmedel samt utredning av livsmedelsburen smitta. Rutinerna är olika utformade. För vissa framgår vilka som upprättat dem och vilket datum samt när eventuell uppdatering är gjord. I intervju beskrivs att vissa nya rutiner upprättats av nuvarande handläggare men att dessa inte är dokumenterade. De befintliga rutinerna beskrivs ha varit stödande i viss utsträckning. Vidare beskrivs i intervju att rutiner och mallar behöver uppdateras för att underlätta och effektivisera arbetet.

I ärendehanteringssystemet finns vissa tillsynsobjekt inom miljö- och hälsa samt livsmedel finns inlagda. Det varierar i vilken grad som dokumentationen av objekten finns registrerad i systemet. I intervju beskrivs att information om tillsynsobjekten även finns i Word- eller Exceldokument, som är sparade utanför systemet. Arbetet med att lägga in informationen har påbörjats, men i intervju beskrivs att det skulle behöva fortsätta.

I intervju beskrivs att antalet ärenden inom miljö- och hälsoskydd har överstigit den tid inspektörerna haft till förfogande för handläggning. I möjligaste mån är det sagt att inkommande ärenden ska hanteras samma dag, men det har inte kunnat uppnås. Det har medfört att ärenden blivit liggande. En strategi har varit att handlägga samma typ av ärenden efter varandra för att hålla en stringens i bedömningen. I intervju beskrivs att antalet öppna ärenden behöver prioriteras utifrån behov av åtgärd och ålder samt om

möjligt avsluta dem. Tidsåtgången för olika ärenden behöver kartläggas för att göra en rimlig planering.

I intervju beskrivs att delegationsordningen ger möjlighet att arbeta självständigt men avstämning vid behov görs med chef och kollega samt med kollegor i andra kommuner.

Bygglov

Det finns en beskrivning av bygglovsprocessen med delegation (sakägare). Processen beskriver vilka åtgärder som ska vidtas och hur dokumentation ska ske.

Det finns en lathund för bygglovs- och anmälningspliktiga åtgärder för tillämpning av PBL (från år 2016). Projektet kom till på grund av att de fanns ett stort behov av en likartad bedömning framförallt för enkla bygglovs- och anmälningsärenden. I intervju beskrivs att Boverket har stöd för bedömning av ärenden på sin hemsida

Delegationen är omfattande och delegationsärenden återrapporteras till nämnden. Prioritering av ärenden görs i den ordning de inkommer. Flera ärenden handläggs parallellt eftersom vissa kompletteringar kan behöva efterfrågas. Ärenden som bedöms akuta får förtur om det är möjligt. Handläggaren har en lista som visar vilka punkter som återstår i varje aktuellt ärende.

I intervju beskrivs att om ärendet är komplett lämnas vanligtvis besked inom de 10 veckor som PBL föreskriver. Nämnden har sammanträde varannan månad. Om ett ärende är klart för behandling mellan sammanträden eller under sommaren behandlas det på nästkommande sammanträde. Normalt sett fattas inte några ordförandebeslut på grund av nästa sammanträde inte kan inväntas.

Bedömning

Finns det rutiner som syftar till en effektiv och rättssäker process för myndighetsutövningen samt omfattar tydliga kriterier för hur prioritering av ärenden sker?

Delvis.

Vi bedömer att det delvis finns rutiner som syftar till en effektiv och rättssäker process för myndighetsutövningen samt att det delvis finns tydliga kriterier för hur prioritering av ärenden ska ske. Det baserar vi på att det finns en delegationsordning och löpande återrapportering av beslut. Vidare finns ett ärendehanteringssystem som stödjer processen för hantering och dokumentation av ärenden. Processen för hantering av bygglov är dokumenterat liksom vissa av rutinerna inom miljö- och hälsoskydd samt livsmedel. Vi delar verksamhetens bedömning att rutiner och mallar behöver uppdateras för att underlätta och effektivisera arbetsuppgifter samt introduktion av nya medarbetare.

Vidare delar vi verksamhetens bedömning att arbetet med att samla informationen om granskningsobjekten och tidigare tillsyner i ärendehanteringssystemet behöver fortsätta inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt livsmedel.

Vi anser att prioriteringen av ärenden behöver förtydligas, främst inom miljö- och hälsoskydd samt livsmedel. Det bör ske en kartläggning av öppna ärenden per inspektör, en prioritering utifrån åtgärdsbehov samt en uppskattning av tidsåtgången per ärende i syfte att kunna göra en planering och prioritering utifrån resultatet. Underlaget kan användas för att nämnden tydligare ska kunna besluta om prioriteringar när resurserna inte räcker till.

Vi ser positivt på att en dokumenthanteringsplan håller på att tas fram.

Vi rekommenderar att principer för hanteringen av jäv eller andra intressekonflikter förtydligas i organisationen.

Kundnöjdhet

Revisionsfråga 3: Arbetar nämnden strukturerat för att öka nöjdheten hos invånare, företagare och intressenter avseende service och dialog?

lakttagelser

Av verksamhetsmålen i budget 2022-2024⁵ framgår att nämnden har mål avseende förhållandet till kunderna. Förhållandet ska präglas av kompetens. Alla ska bli bra bemötta och få en god vägledning i sitt ärende samt en god förståelse för de beslut som fattats av nämnden. Miljö- och byggkontoret eftersträvar en hög tillgänglighet och korta handläggningstider. Se vidare bilaga 1.

I budget 2022-2024 beskrivs vidare att handläggning och rådgivning samt bemötande sker på ett professionellt sätt. Undersökningen Företagsklimat görs av Svenskt Näringsliv årligen. År 2021 klättrade Högsby kommun 61 placeringar från plats 284 till 223. Det finns ett område i enkäten som berör miljö- och byggkontorets verksamhet: "Så fungerar kontakten om tillstånd, tillsyn och kontroll". Frågorna har besvarats av företagare i Högsby kommun inom följande områden: förståelse för verksamheten, fick råd och vägledning, rimliga handläggningstider samt lätt att komma i kontakt med. För de tre första påståendena var resultatet 4,9 på en sexgradig skala och för det sista påståendet 5,2. Samtliga områden överträffar resultatet för Sverige i sin helhet.

Resultatet uppmärksammades av chefen för kommunledningskontoret som delgav förvaltningen informationen.

⁵ KF § 148-149/2021-11-08

Så fungerar kontakten om tillstånd, tillsyn och kontroll

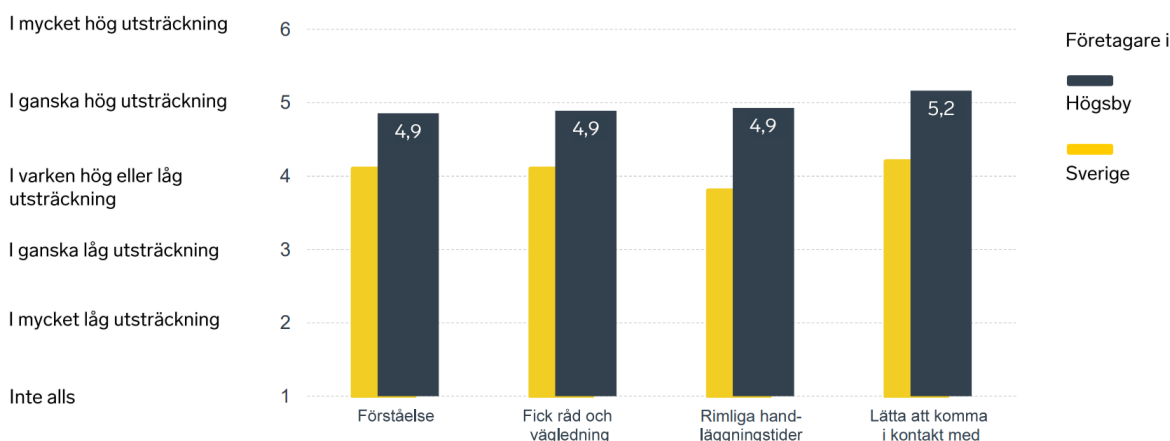

Bild 1: Företagsklimat 2021, Svenskt Näringsliv

I undersökningen för år 2022 har resultaten sjunkit även om kommunens resultat överträffar det sammanvägda resultatet för samtliga kommuner, utom vad gäller råd och vägledning vid tillståndsgivning, tillsyn och kontroll. Där ligger resultatet strax under medelvärdet för samtliga kommuner.

Så fungerar kontakten om tillstånd, tillsyn och kontroll

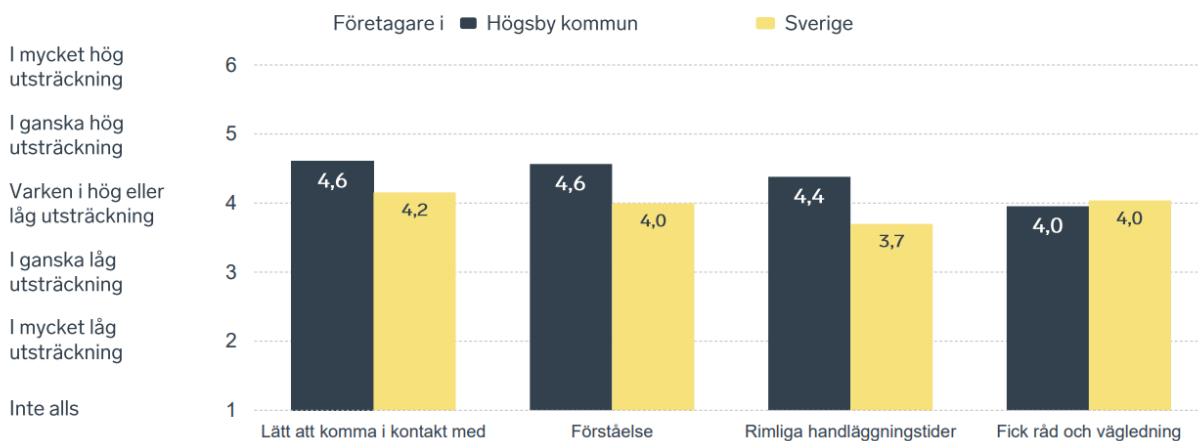

Bild 2: Företagsklimat 2022, Svenskt Näringsliv

Vid granskningstillfället hade det inte gjorts någon analys över det vikande resultatet i enkäten. I intervju beskrivs att utfallet ska diskuteras vid en arbetsplatsträff i höst.

Det finns planer på att göra en enkel undersökning för att inhämta synpunkter från privatpersoner.

I intervjuer beskrivs att det är viktigt att ha en dialog med de sökande där inspektören även är stödjande och rådgivande i sin roll. Det lyfts även fram vikten att tidigt vara tydlig i vilka regler och riktlinjer som finns i det aktuella ärendet.

Bedömning

Arbetar nämnden strukturerat för att öka nöjdheten hos invånare, företagare och intressenter avseende service och dialog?

Delvis.

Vi bedömer att nämnden delvis arbetar strukturerat för att öka nöjdheten hos invånare, företagare och intressenter avseende service och dialog. Nämnden har antagit resultatmål som berör förhållandet gentemot kunderna. Genom enkäten i Svenskt näringslivs årliga undersökning om företagsklimatet mäts i vilken grad som företagare är nöjda med miljö- och byggkontorets arbete. Uppföljning sker till nämnden och i kommunens årsredovisning. Det saknas vid granskningstillfället en motsvarande enkät avseende privatpersoner.

Uppföljning

Revisionsfråga 4: Sker uppföljning att myndighetsutövningen lever upp till fastställda mål och lagstiftningens krav?

lakttagelser

Verksamhetsplanen⁶ beslutad i februari 2021 följs upp i nämnden ett år senare.⁷ Uppföljningen sker genom att övervägande delen av avsnitten i verksamhetsplanen kommenteras, till exempel enligt följande. Av uppföljningen framgår att den övervägande delen av tillsynsarbetet legat nere på grund av pandemin. Det gäller inom miljöskydd, lantbruk, livsmedel, kemikalier samt inom verksamheten för plan- och bygglov. Ärendena inom hälsoskydd beskrivs vara händelsestyrda. Tillsyn har genomförts på förorenade områden och under året har 60 ärenden avseende enskilda avlopp handlagts varav hälften var avslutade.

Uppföljningen av verksamhetsplanen ligger till grund för uppföljningen av de mål som beslutats av kommunfullmäktige i årsredovisning. En kortfattad uppföljning görs även i delårsrapporten.

På varje nämndsmöte finns utrymme för bland annat bygglovsverksamheten och miljöverksamheten att informera om det aktuella läget. Det kan till exempel avse muntlig information om pågående ärenden eller projekt inom respektive område.

Länsstyrelsen har bedrivit tillsyn avseende VA-planering i Högsby kommun. Tillsynen avsåg Östra Smålands kommunalteknikförbund, men representanter för miljö- och byggkontoret var närvarande. Ämnen som behandlades var VA-planen inklusive utbyggnadsområden, dricksvattenförsörjning, enskilda avlopp, reningsverk, vattenverk

⁶ MN § 7/2021-02-18

⁷ MN § 83/2021-12-09

och ledningsnät samt dagvattenhantering. Synpunkter som framkom var till exempel behov att aktualisera översiktsplanen (från år 2012) och att upprätta en lista över aktuella/prioriterade områden för utbyggnad av VA.

Länsstyrelsen har även genomfört en vägledande tillsyn avseende förorenade områden i mars 2022. Enligt upprättat protokoll informerade länsstyrelsen om förändringar i bidragssystemet, huvudmannaskap i bidragsprojekt och vägledningsmaterial för strategiskt arbete med förorenade områden. De inspektörer som deltog presenterade kommunens arbete med förorenade områden. Eventuellt kommer arbetet att planeras och en enklare handlingsplan tas fram under år 2022. Vid två deponier har arbetet påbörjats: Berga (förstudie) och Fågelfors (utredningen är klar och åtgärder ska påbörjas).

I juni beslutade myndighetsnämnden att anta en bruttolista och handlingsplan för intern kontroll avseende år 2022.⁸ Bruttolistan visar identifierade risker per process, vilka åsatts poäng utifrån sannolikhet för att risken ska uppstå och konsekvens om risken inträffar. Utifrån den framräknade riskbedömningen har en handlingsplan sammanställts. Planen innehåller risker vars värde uppgår till 4 eller däröver. Det finns förslag på åtgärd och ansvarig angiven för varje risk.

Bedömning

Sker uppföljning att myndighetsutövningen lever upp till fastställda mål och lagstiftningens krav?

Ja.

Vi bedömer att det sker uppföljning att myndighetsutövningen lever upp till fastställda mål. Det baserar vi på att det sker en uppföljning av den beslutade verksamhetsplanen i nämnden.

Vi bedömer vidare att uppföljningen att myndighetsutövningen lever upp till lagstiftningens krav har förtydligats genom att ett systematiskt arbete med intern kontroll har införts.

⁸ MN § 37/2022-06-16

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Högsby kommun genomfört en granskning av myndighetsutövningen inom myndighetsnämnden. Granskningens syfte är att säkerställa att myndighetsnämnden har en ändamålsenlig hantering av myndighetsutövningen inom bygglov samt miljö- och hälsoskydd samt att den sker med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att myndighetsnämnden **inte helt** säkerställer en ändamålsenlig hantering av myndighetsutövningen inom bygglov samt miljö- och hälsoskydd samt att den **inte helt** sker med tillräcklig intern kontroll.

Rekommendationer

Vi rekommenderar myndighetsnämnden att:

- en uppdaterad behovsutredning som omfattar både löpande och eftersatt tillsyn samt inkommande anmälningar bör upprättas för att klargöra personalbehovet inom miljö- och hälsoskydd samt livsmedel både på kort och lång sikt.
- tillse att rutiner och mallar uppdateras för att underlätta och effektivisera arbetsuppgifter samt introduktion av nya medarbetare.
- tillse att arbetet med att samla informationen om granskningsobjekten och tidigare tillsyner i ärendehanteringssystemet avseende miljö- och hälsoskyddsområdet samt livsmedel. Att ha informationen samlad i systemet effektiviserar planering av tillsynsverksamheten och introduktion av nya medarbetare.
- det sker en kartläggning av öppna ärenden per inspektör, en prioritering utifrån åtgärdsbehov samt en uppskattning av tidsåtgången per ärende i syfte att kunna göra en planering och prioritering utifrån resultatet. Underlaget kan användas för att nämnden tydligare ska kunna besluta om prioriteringar när resurserna inte räcker till.
- säkerställa att arbetet med dokumenthanteringsplan slutförs och att den implementeras.
- förtydliga principer för hanteringen av jäv eller andra intressekonflikter i organisationen.
- överväga om en enkät behöver införas avseende nöjdheten hos invånare avseende service och dialog.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Har förvaltningen en tillfredsställande organisation och bemanning som motsvarar ärendenas volym och komplexitet inom myndighetsutövningen?	Delvis Det finns tillräcklig bemanning inom plan och bygg medan personalresurserna inte är tillräckliga inom miljö och hälsa samt livsmedel.	
2. Finns det rutiner som syftar till en effektiv och rättssäker process för myndighetsutövningen samt omfattar tydliga kriterier för hur prioritering av ärenden sker?	Delvis Det finns en delegationsordning och löpande återrapportering av beslut. Vidare finns ett ärendehanteringssystem som stödjer processen för hantering och dokumentation av ärenden. Processen för hantering av bygglov är dokumenterat liksom vissa av rutinerna inom miljö- och hälsoskydd samt livsmedel. Vi anser att prioriteringen av ärenden behöver förtydligas, främst inom miljö- och hälsoskydd samt livsmedel.	
3. Arbetar nämnden strukturerat för att öka nöjdheten hos invånare, företagare och intressenter avseende service och dialog?	Delvis Nämnden har antagit resultatmål som berör förhållandet gentemot kunderna. Genom enkäten i Svenskt näringslivs årliga undersökning om företagsklimatet mäts i vilken grad som företagare är nöjda med miljö- och byggkontorets arbete. Uppföljning sker till nämnden och i kommunens årsredovisning. Det saknas vid granskningstillfället en motsvarande enkät avseende privatpersoner.	

4. Sker uppföljning att myndighetsutövningen lever upp till fastställda mål och lagstiftningens krav?

Ja
Det sker en uppföljning av den beslutade verksamhetsplanen i nämnden.

Uppföljningen att myndighetsutövningen lever upp till lagstiftningens krav har förtydligats genom ett systematiskt arbete med intern kontroll har införts.

Bilaga 1

Myndighetsnämndens mål

I budget 2022-2024 finns följande resultatmål för myndighetsnämnden. Resultatmålen utgår från de kommunövergripande inriktningsmålen inom fem olika perspektiv. Nedan återges nämndens resultatmål.

Ekonomi

Resultatmål

- Verksamheten ska bedrivas inom rambudget, uppföljning sker av budgetavvikelse.
- Myndighetsnämndens taxor ska uppdateras årligen.

Nämnden har inga tilläggsäskande för 2022.

Rambudget 2022: -3 246 tkr, 2023: -3 177 tkr, -3 136 tkr.

Service/medborgare

Resultatmål

- Myndighetsnämndens förhållande gentemot kunderna präglas av kompetens. All handläggning ska ske med utgångspunkt från att alla ska känna att man blivit bra bemött och fått en god vägledning i sitt ärende samt en god förståelse för de beslut som fattats av myndighetsnämnden.
- Miljö- och byggkontoret eftersträvar hög tillgänglighet för sina kunder och korta handläggningstider. För att snabba på handläggningen och kvalitetssäkra ärendehanteringens finns en förvaltningsanknuten e-postadress (mljoochbygg@hogsby.se).
- Miljö- och byggkontoret uppdaterar hemsidan regelbundet med aktuella dokument, blanketter och lättillgänglig information för att underlätta för alla.
- Möjlighet att skicka in blanketter elektroniskt ska öka.

Medarbetare

Resultatmål

- Frisknärvaron ska uppgå till 95 %.
- De anställda i kommunen ska uppleva en god arbetsmiljö.
- Alla tillsvidareanställda medarbetare ska ha haft medarbetar- och lönesamtal varje år.
- Alla anställda ska ha en individuell kompetensutvecklingsplan.
- Medarbetarna är delaktiga i att planera verksamheten och lägger därefter under eget ansvar upp arbetet under året.
- Åtgärdsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete ska tas fram.

Processer

Resultatmål

- Myndighetsnämnden fastställer årligen en verksamhetsplan som följs upp två gånger per år där hållbarhet och utveckling ingår.
- Nämnden tar fram en plan för hur arbetet ska utvecklas inom förvaltningen med riktlinjer för handläggning och rutiner för olika typer av ärenden.

Utveckling/framtid

Resultatmål

- Myndighetsnämndens ansvar ligger i att tillse att människors närmiljö och hälsa skyddas. Arbetet bidrar till en attraktiv kommun där god bebyggd miljö gäller med rent vatten, rekreativsmöjligheter och en giftfri miljö.
- Ett bra planarbete med nya detaljplaner och uppdatering av gamla planer för en förutsättning vid lokalisering av företag och bostäder.
- För företag är det viktigt att personalen på förvaltningen är välutbildad och kan vara ett bra bollplank för företagen.
- Samverkan ska ske med kommunens näringslivsamordnare.

2022-09-14

Caroline Liljebjörn

Uppdragsledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Högsby kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 13 april 2022. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.